

Anti-pestprotocol

Voorwoord	3
1. Pesten	4
1.1 Wat is pesten?	4
1.2 Een aantal voorbeeld van pesten	4
1.3 De gepeste leerling	5
1.4 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders/verzorgers)	5
1.5 De pester	6
1.6 De meelopers en andere leerlingen	6
1.7 Het aanpakken van pesten	6
2. Het anti-pestprotocol	6
2.1 Uitgangspunten	7
2.2 De Vijfsporen aanpak	7
2.3 Preventieve maatregelen	8
3. Digitaal pesten of cyberpesten	8
3.1 Voorbeelden van digitaal pesten	9
3.2 Effecten	9
3.3 Hoe kun je digitaal pesten voorkomen?	9
3.4 Het stappenplan na melding van digitaal pesten	10
3.5 Het aanpakken van pesten	10
4. Het stappenplan na melding van pesten	10
4.1 De mentor	10
4.2 De afdelingscoördinator	11
4.3 Uitsluiting of schorsing	11
4.4 Schoolverwijdering	11
4.5 De taak van de vakdocenten	12
4.6 De rol van de coördinator leerlingondersteuning	12

Voorwoord

Dit is het anti-pestprotocol van het Alfrink College. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

Dit boekje is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders/verzorgers) en ook jongeren op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden.

1. Pesten

1.1 Wat is pesten?

“Een leerling wordt gepest als hij/zij herhaaldelijk en gedurende langere tijd wordt blootgesteld aan negatieve acties van de kant van één of meer medeleerlingen, waarbij er sprake is van een niet gelijkwaardige machtsrelatie en tevens overschrijdend is” en dat is tevens grensoverschrijdend.

In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders/verzorgers en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

1.2 Een aantal voorbeeld van pesten

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, WhatsApp berichten, Snapchats maken, Instagram en Facebook
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjorren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes uitsluiten bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen:	afpakken en beschadigen van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken/schriften banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

1.3 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders/verzorgers met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- het probleem lijkt onoplosbaar;
- het idee dat je niet mag klikken;
- niet altijd in de gaten hebben dat anderen over zijn/haar grenzen gaan (bijvoorbeeld bij autistische leerlingen).

1.4 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders/verzorgers)

- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Niet meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- Niet meer buiten durven te komen en in de pauze in de open ruimte willen zijn.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures/ziek zijn verzinnen om niet naar school te hoeven.
- Sombor worden; zich terugtrekken in zichzelf.

1.5 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- zelf gepest zijn in het verleden;
- een problematische thuissituatie;
- een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;
- het moeten spelen van een niet-passende rol;
- een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).

1.6 De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester.

Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

1.7 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school.

2. Het anti-pestprotocol

Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders/verzorgers, waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren. Doel is uiteraard dat het pestgedrag stopt.

2.1 Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders/verzorgers en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school beschikt over een pestprotocol.
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.2 De Vijfsporen aanpak

Het Alfrink College gaat uit van de “**Vijfsporen aanpak**”.

1. School steunen bij aanpakken pesten	- De school zorgt dat de directie, mentoren, docenten en onderwijsondersteunend personeel voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in eigen klas en school. - Het pestprotocol valt onder de Algemene Klachtenregeling.
2. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt	- Probleem serieus nemen en de mate van pesten achterhalen. - Overleggen over mogelijke oplossingen. - Ondersteunen bij het werken aan oplossingen. - Indien nodig adviseren/aanbieden van deskundige hulp.
3. Steun bieden aan de leerling die pest	- Confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen daarvan. - De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen. - Indien nodig adviseren/aanbieden van deskundige hulp.
4. Middengroep betrekken bij het oplossen pestprobleem	- De mentor bespreekt met de groep/klas het pesten en benoemt de rol van de leerlingen. - Spreeken over mogelijke oplossingen en de rol die de groep/klas daarbij kan spelen om tot een verbetering van de situatie te komen.

5. Ouders/verzorgers steunen	• Met ouders/verzorgers in gesprek gaan en serieus nemen bij zorgen over pesten. • Informatie en advies geven over pesten en manieren waarop pesten kan worden aangepakt. • In samenwerking tussen school en ouders/verzorgers het pestprobleem aanpakken. • Indien nodig doorverwijzen naar deskundige hulp.
---------------------------------	---

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

2.3 Preventieve maatregelen

1. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. In de onderbouw wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere studielessen.
3. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
4. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester, als het slachtoffer.
5. Preventief zet de school sociale vaardigheidstraining (sova) in en alle leerlingen van klas 1 doen mee aan een anti-pestproject voor bewustwording.

3. Digitaal pesten of cyberpesten

Digitaal of cyberpesten is het pesten of misbruiken via sociale media. Digitaal pesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

3.1 Voorbeelden van digitaal pesten

Pestmail, tweets, WhatsApp berichten, Snapchats, bewerkte Instagram foto's, waarin er sprake is van schelden, beschuldigen, roddelen en beledigen.

Stalking: stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haatberichten of het dreigen met geweld in games en/of fora.

Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: (kinder-)porno, gewelddadig materiaal en dergelijke.

Ongewenst contact.

Webcamseks: beelden die ontvangen worden, kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden.

Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestberichten.

3.2 Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen verstrekkender zijn dan bij traditioneel pesten.

Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan, zijn soms niet meer te verwijderen.

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

3.3 Hoe kun je digitaal pesten voorkomen?

1. Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten.
2. Afspraken en regels ten aanzien van internetgedrag samen met de leerlingen maken.
3. Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Voor leerlingen: tips om pesten te voorkomen.
4. Sancties van het pestprotocol consequent toepassen.
5. Ouders/verzorgers informeren bij een informatieavond. Alleen door met de ouders/verzorgers samen te werken, is digitaal pesten aan te pakken.

3.4 Het stappenplan na melding van digitaal pesten

1. **Bewaar de berichten.** Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren en/of uit te printen.
2. **Blokkeren van de afzender.** Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders/verzorgers naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw e-mailadres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun e-mailadres aan anderen. Toegangscode's niet delen met anderen.
3. **Probeer de dader op te sporen als de mail vanuit school komt.** Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Systeembeheer kan daarbij helpen. Verder kunnen ouders/verzorgers contact opnemen met de schoolagent.
4. **Neem contact op met de ouders/verzorgers.** Ouders/verzorgers kunnen bellen met de vertrouwensinspectie (0900 – 111 3 111). Zie verder de Vijfsporen aanpak op pagina 6.
5. **Adviseer aangifte.** In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van stalking en dan kunnen ouders/verzorgers aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiele schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan er verwezen worden naar Bureau Slachtofferhulp (0900 - 0101 of www.slachtofferhulp.nl). Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn.
6. **Adviseer** indien nodig (andere) **hulpverlening**.

3.5 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

4. Het stappenplan na melding van pesten

4.1 De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met het slachtoffer en later met de pester. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen leerlingen om de angel eruit te halen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject, indien het pesten zich herhaalt.

3. De mentor praat indien nodig met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
4. De mentor zal contact opnemen met ouders/verzorgers.
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de afdelingscoördinator van de leerling(en). De gebeurtenissen en de gemaakte afspraken zijn terug te vinden in het leerlingvolgsysteem.

4.2 De afdelingscoördinator

1. De afdelingscoördinator neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten, het klassenverband overstijgt.
2. Hij heeft zo nodig een gesprek met het slachtoffer en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - confronteren;
 - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen;
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met het slachtoffer wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als het slachtoffer, hulp.
6. Hij stelt alle betrokken ouders/verzorgers op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders/verzorgers.
8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en zorgt dat dit in het leerlingvolgsysteem is opgenomen.

4.3 Uitsluiting of schorsing

Wanneer de tot nu toe gevolgde procedure geen blijvende vruchten afwerpt, zal er een uitsluiting van de lessen of een schorsing van een dag volgen. Daarna krijgt de pestende leerling een langere schorsing.

4.4 Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag, liggen er geen perspectieven meer tot verandering. Omdat de veiligheid van de overige leerlingen niet meer kan worden gewaarborgd, rest de school niets anders dan over te gaan tot de pester van school te verwijderen.

4.5 De taak van de vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.

4.6 De rol van de coördinator leerlingondersteuning

1. Zij ondersteunt waar nodig mentoren en afdelingscoördinatoren tijdens de verschillende fasen van het proces
2. Zij kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen.
3. Zij kan adviseren op het gebied van trainingen en lesmateriaal dat door mentor, ouders/verzorgers en leerling gebruikt kan worden.
4. Zij overlegt regelmatig over bovenstaande met de anti-pestcoördinator. Dat is één van de afdelingsleiders van de onderbouw die veel contact heeft met de jongste doelgroep in de school.